

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt torsdag den 27. juli 2023

Sag 2/2023

Advokat A ved advokat B kærer Vestre Landsrets salærfastsættelse i sagen:

Anklagemyndigheden

mod

T

I tidligere instanser er truffet beslutning af Retten i Kolding den 11. august 2022 (1-3580/2021) og afsagt kendelse af Vestre Landsrets 6. afdeling den 26. september 2022 (S-1860-22).

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Jan Schans Christensen, Jens Kruse Mikkelsen og Ole Hasselgaard.

Påstande

Advokat A har nedlagt påstand om, at landsrettens kendelse ændres, således at advokat A tillægges yderligere salær med 3.992,50 kr. med tillæg af moms svarende til halv takst for det planlagte, men umiddelbart før weekenden aflyste, retsmøde fra kl. 9-12 mandag den 24. januar 2022.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse, subsidiært tilkendelse af et mindre beløb.

Sagsfremstilling

Advokat B var oprindeligt beskikket som forsvarer for T i en sag om forsøg på tyveri i for-
ening med en anden person.

Ved brev af 20. maj 2021 fra Retten i Kolding blev advokat B underrettet om, at sagen var berammet til hovedforhandling mandag den 24. januar 2022, kl. 9, og at der var afsat 3 timer til retsmødet.

Ved brev dateret den 28. oktober 2021 blev retsmødet aflyst. Det er lagt til grund, at der er tale om en fejldatering, og at brevet blev modtaget af advokat A, der var blevet beskikket i mellemtiden, fredag den 21. januar 2022.

Hovedforhandlingen blev gennemført den 11. august 2022. I retsbog af 11. august 2022 tilføjede retten efter domsafsigelsen advokat A et salær på 9.405 kr. med tillæg af moms. Af retsbogen fremgår bl.a.:

”Retten fastsatte salær på 9.405 kr. med tillæg af moms til den beskikkede forsvarer, advokat A. Salæret betales af statskassen. Det bemærkes, at der ikke gives salær for det aflyste retsmøde den 24. januar 2022, da forsvareren fik besked herom den 21. januar 2022.”

Advokat A kærede byrettens salærfastsættelse til landsretten med påstand om, at hun blev tillagt yderligere salær på 3.992,50 kr. med tillæg af moms, svarende til halvt salær for et retsmøde på 3 timer.

Af landsrettens kendelse af 26. september 2022 fremgår bl.a.:

”Det fremgår af de vejledende takster for salærer til forsvarere i straffesager mv., som er udarbejdet af præsidenterne for Vestre og Østre Landsret, at: ”I tilfælde af forgæves fremmøde og i tilfælde, hvor et planlagt retsmøde aflyses samme dag, som det skulle have fundet sted, eller hvor aflysning sker med dags varsel, fastsættes salær under hensyntagen til den tid, der har været afsat til sagen, op til ½ salær. For aflysninger med mere end dags varsel tillægges ikke salær.

Herefter, og da der ikke i øvrigt er grundlag for at ændre byrettens salærfastsættelse, tages advokat As påstand om forhøjelse af salæret ikke til følge.”

Anbringender

Advokat A har anført navnlig, at formålet med bestemmelsen om halv takst ved aflyst retsmøde i landsretspræsidenternes vejledende takster må være at kompensere den forsvarer, som har indrettet sig efter at skulle møde i retten, og som ikke har mulighed for at få en anden sag

eller andre opgaver berammet med dags varsel. Dette hensyn tilsiger, at ”dags varsel” i de vejledende takster må forstås som en retsdags varsel, idet en mellemliggende weekend eller helligdag ikke giver forsvareren mulighed for at beramme andet arbejde på den aflyste dag, da retterne ikke har telefonekspedition i weekenderne, hvorfor (u)muligheden i forhold til at beramme honorarbærende aktivitet er fuldt ud den samme ved aflysning fredag til mandag som ved aflysning mandag til tirsdag. Ligeledes må forsvarerens forberedelse af sagen antages at være lige så fremskreden fredag til hovedforhandling mandag, som den er mandag til hovedforhandling tirsdag.

På den baggrund må aflysning af hovedforhandling op til weekenden, betragtes som værende aflysning med dags varsel, som omhandlet i landsretspræsidenternes vejledende takster, hvorfor forsvareren burde være tillagt halvt salær for det aflyste retsmøde den 24. januar 2022.

Anklagemyndighedens henvisning til en række varsler fastsat i retsplejeloven er uden relevans og bidrager ikke til forståelsen af ”dags varsel”. Disse andre varsler har intet at gøre med forsvarerens honorering eller arbejdsvilkår i øvrigt, men vedrører helt andre situationer, som overordnet relaterer sig til, hvor langt varsel tiltalte og vidner med rimelighed skal indrømmes til at give møde i retten; jo længere afstand, jo længere varsel.

”Dags varsel” må forstås i overensstemmelse med de almindelige arbejdstider, som domstolene opererer med, dvs. hverdage, idet alene hverdage (fra 8.30-15.00) er almindelige retsdage/arbejdstider hos de danske domstole, jf. cirkulære nr. 9652 af 31. august 2021 om landsretternes, Sø- og Handelsrettens og byretternes åbningstider § 1. Domstolene holder ikke åbent i weekender og på helligdage, og det er ikke muligt – heller ikke for forsvarere – at komme i kontakt med domstolene uden for åbningstiden. Det fremgår desuden af § 2 i cirkulæret, at domstolene tillige holder lukket grundlovsdag, juleaftensdag og nytårsaftensdag, som ikke er helligdage, men yderligere lukkedage tildelt af Justitsministeriet. Domstolenes åbningstider har været reguleret siden cirkulæreskrivelse nr. 11777 af 16. december 1986 om dommerkontorernes åbningstid.

I det omfang en forsvarer skal udføre arbejde ved domstolene på dage, som ikke er almindelige arbejds-/retsdage, herunder beneficerede advokater, som indgår i en vagtordning i weekender og øvrige lukkedage, gælder der særlige regler for honoreringen, jf. landsretspræsidenter-

nes vejledende takster pkt. A.2.b og A.5. Landsretspræsidenterne har således allerede i de vejledende takster taget stilling til, at forsvarerens salær skal forhøjes, hvis der udføres arbejde ved domstolene eller hos politiet udenfor sædvanlig arbejdstid, dvs. i weekenderne, på helligdage, grundlovsdag, juleaftensdag og nytårsaftensdag. Heri ligger en anerkendelse af, at forsvarerne som udgangspunkt kun arbejder på hverdage. Dette understøtter netop, at når landsretspræsidenterne i de vejledende takster bruger udtrykket ”dags varsel”, så menes der arbejdsdags, og dermed retsdags, varsel. I modsat fald giver det ikke mening at operere med forhøjet salær de nævnte lukkedage. Herved har landsretspræsidenterne i de vejledende takster taget stilling til forståelsen af ”dags varsel”.

En udskudt retsdag vil som udgangspunkt medføre yderligere/fornyset forberedelse, da det ikke kan forventes, at den forberedelse, der allerede har fundet sted op til den aflyste retsdag, ligger forsvareren tilstrækkeligt present på ”erstatningsdagen” – særligt ikke som i nærværende sag, hvor sagen udsættes i mere end et halvt år. Forsvareren vil således skulle forberede den aflyste retsdag/sag på ny, om end denne forberedelse muligt ikke vil være helt så tidskrævende som første gang. At salæret i sidste ende skal betales af den tiltalte, kan næppe føre til en anden vurdering, da det er i den tiltaltes interesse, at forsvareren møder op velforberedt.

At forsvareren vil kunne indrette sit arbejde således, at der vil kunne oppebæres andet salærgivende arbejde på den aflyste retsdag forudsætter, at forsvareren har en sagsportefølje, som aktuelt rummer egnede opgaver. Dette vil være meget individuelt fra forsvarer til forsvarer, og landsretspræsidenterne har næppe fastsat de vejledende takster ud fra en præmis om, at forsvareren har en sagsportefølje af en vis størrelse, og dermed altid mulighed for med kort varsel at lægge andet arbejde ind på en aflyst retsdag. I fald dette havde været forudsætningen, ville det også fremgå af de vejledende takster, at den forsvarer, der anmoder om salær for en aflysning skal dokumentere, at der på den aflyste dag ikke er udført andet salærgivende arbejde.

I øvrigt er det realiteten, at muligheden for at udføre andet (salærgivende) arbejde på en med kort varsel aflyst retsdag typisk forudsætter, at flere øvrige aktører også er til disposition med kort varsel. Det er som udgangspunkt heller ikke muligt at komme i kontakt med aktører såsom domstolene, politiet, anklagemyndigheden og administrative medarbejdere i kriminalfor-

sorgen i weekenden og på helligdage. Det er heller ikke nødvendigvis uproblematisk for forsvaren at lægge sit arbejde i weekenden.

Det er ikke særligt kompliceret at beregne ”dags varsel” i forbindelse med aflysning af en hovedforhandling i direkte sammenhæng med en helligdag, jf. ovennævnte cirkulære om retternes åbningstid.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at udtrykket ”dags varsel” ikke er nærmere defineret i landsretspræsidenternes vejledning, men det fremgår af vejledningen, at der tillægges forsvareren et salær, hvis retsmødet aflyses samme dag eller med dags varsel. En umiddelbar sproglig forståelse af dette peger på, at salær (alene) skal tillægges ved aflysning den samme dag som det berammede retsmøde eller den dag, der ligger umiddelbart før datoen for det berammede retsmøde, uanset om denne dag er en hverdag, en helligdag eller i en weekend.

En sådan forståelse synes også at stemme bedst med den måde, som et varsel forud for retsmødet efter retsplejeloven skal beregnes for andre personer, der er involveret i straffesagen, for at de – efter en samlet vurdering – med rimelighed kan indrette sig efter dette varsel. I retsplejelovens § 175, stk. 3, 2. pkt., § 748, stk. 4, 3. og 4. pkt., § 844, stk. 2, og § 896, stk. 2, anvendes således udtryk som f.eks. ”aftens varsel”, ”4 dages varsel” og ”senest 2 uger før”. Disse udtryk synes at udtrykke et antal dage før retsmødet (eller blot aftenen før) uden hensyn til, om de forudgående dage er hverdage, helligdage eller i weekender.

Havde det været intentionen med landsretspræsidenternes vejledning, at salær skulle tillægges ved aflysning på den forudgående retsdag (og ikke blot den forudgående dag), ville vejledningen have været formuleret på en anden måde med anvendelse af betegnelsen ”retsdag”.

Hverken ordlyden af vejledningen eller generelle indrettelseshensyn støtter således påstanden om halvt salær. Andre hensyn til advokaters virke sammenholdt med retssystemets sammenhæng støtter samlet set heller ikke påstanden.

Anvendelsen af udtrykket ”dags varsel” indebærer, at forsvareren vil blive tillagt et salær, hvis et retsmøde aflyses på et hvilket som helst tidspunkt i løbet af dagen før retsmødet. Advokaten vil således umiddelbart blive tillagt det samme salær, uanset om aflysning sker f.eks.

om morgenen dagen før retsmødet, hvor der vil være gode muligheder for at lægge andre planer for den følgende dag, eller om eftermiddagen dagen før, hvor disse muligheder vil være mere begrænsede.

Det accepteres således allerede i vejledningen – og dermed i praksis – at der vil være en vis vilkårlighed i, om forsvareren vil have praktisk mulighed for at arrangere andre (salærgivende) aktiviteter i de timer, hvor retsmødet skulle være foregået, eller ej.

Det må også indgå i vurderingen, at forsvarerens tid – hvis denne skal kunne yde et tilstrækkeligt forsvar for klienten – ikke udelukkende kan bruges i retten. Ved aflysning af et retsmøde vil f.eks. forberedelseshandlinger i andre sager muligt kunne fremrykkes, ligesom forsvarerens forberedelse af sagen oftest ikke vil være spildt, idet sagen ofte skal behandles på ny på en senere dato. Advokaten vil kunne bruge sin tid på andre arbejdsopgaver, som også kan medføre salær.

Dette taler for en indskrænkende fortolkning af, i hvor langt et tidsrum forud for et berammet retsmøde, at advokaten alligevel skal tillægges salær. Dette må endvidere ses i forhold til, at salæret i de fleste tilfælde i sidste ende vil skulle afholdes af klienten.

Der må også tages højde for de teknologiske muligheder for advokaten for at lægge alternative planer for den dag, hvor retsmødet skulle være foregået. Advokaten kan tage kontakt til en række personer, som ikke er begrænset af telefontider, sådan som retten er, og hvor det ikke er afgørende, om kontakten sker i weekender eller på helligdage.

Der kan ikke ud fra de forhøjede takster for arbejde, som advokater måtte udføre i retterne eller hos politiet om natten eller i weekender mv., indlægges en forudsætning om, at selvstændige eller privat ansatte advokater alene udfører deres arbejde inden for retternes almindelige åbningstider. Det afgørende er således, om advokaten må antages at kunne nyttiggøre den tid (på den hverdag inden for almindelig kontortid), som frigives ved aflysning af et retsmøde.

Bredere betragtninger om helligdage synes også at gøre det vanskeligt at anvende et princip om at se bort fra eventuelle mellemliggende helligdage (og weekender) ved afgørelsen af, om

salær skal tildeles ved aflysning. Der er ikke en ensartet praksis vedrørende følgende helligdage: 1. maj, grundlovsdag, juleaftensdag og fredagen efter Kristi Himmelfartsdag. Det kan gøre det vanskeligt helt generelt at indføre et princip om, at aflysning af et retsmøde, hvor der er mellemliggende helligdage, weekend mv., anses som med ”dags varsel”.

Hvis man følger advokatens påstand og anbringender, kan der forekomme sammenhængende helligdage og weekender, hvor det kan være vanskeligt med samme styrke at begrunde, at en advokat skal tillægges salær ved aflysning. Eksempelvis i forbindelse med påske og jul.

Samlet set taler også praktiske grunde for, at en forsvarer alene skal tillægges salær for aflysning af et retsmøde samme dag som retsmødet eller i løbet af dagen umiddelbart før, uanset om denne dag er en helligdag eller i en weekend.

Hvis Højesteret finder, at en forsvarer skal tillægges salær for en aflysning, der sker tidligere end dagen før det berammede retsmøde som følge af en mellemliggende weekend eller helligdag(e), bør salæret fastsættes til et mindre beløb end halvdelen af det salær, som forsvareren efter den afsatte tid til retsmødet ville være berettiget til.

Højesterets begrundelse og resultat

Salær til en beskikket forsvarer i en straffesag skal, jf. herved Højesterets kendelse af 9. oktober 1990 gengivet i UfR 1990.885/2, fastsættes med udgangspunkt i de vejledende salærtakster og med hensyntagen til det opnåede resultat, sagens beskaffenhed og arbejdets omfang.

Højesteret finder ikke grundlag for at tilsidesætte landsrettens fortolkning af punkt A.13 i landsretternes vejledende salærtakster, hvorefter en aflysning fredag af et retsmøde den følgende mandag er sket med mere end ”dags varsel” og derfor ikke kan begrunde tilkendelse af halvt salær for det aflyste retsmøde. Højesteret finder heller ikke grundlag for at tilsidesætte landsrettens skøn, hvorefter der ikke i øvrigt er grundlag for at forhøje advokat As salær for det retsmøde, der blev gennemført omkring et halvt år senere.

Thi bestemmes:

Landsrettens afgørelse stadfæstes.